

## Cultura i civilització

La cultura és el conjunt dels coneixements empírics i científics acumulats per la humanitat al llarg de la seva història i és un fenomen distintiu dels éssers humans. La paraula "cultura" s'utilitza en singular, perquè es troba en totes les societats sense distinció de races, ubicació geogràfica o moment històric.

En canvi, la civilització es relaciona amb la idea de progrés i s'entén com un estat de la humanitat en què la ignorància (absència de coneixement), que es mou entre les opinions i creences, ha estat abatuda i els costums i relacions socials es troben en la seva més elevada expressió.

La cultura i la civilització no són processos acabats, sinó constants. La cultura és el coneixement i la civilització és el perfeccionament progressiu del coneixement. Tal com deia Leonardo da Vinci (1452-1519) "*res no pot ser estimat o odiat, si primer no és conegut*".

Des de la primera part del *Discurs del mètode* de René Descartes (1596-1650), que parla de la formació acadèmica, afirma que tots els coneixements adquirits no són signe de saviesa. Al contrari, enmig de tanta erudició, Descartes hi descobreix la ignorància, recordant la famosa sentència socràtica "*només sé que no sé res*". La novetat del *Discurs del mètode* és l'afirmació de la raó com a criteri de la veritat i font de coneixement, i el descobriment de la pròpia consciència, com a punt de partida del procés cognitiu. La millor manera d'usar la raó és seguint el mètode.

El coneixement sovint s'ha identificat, erròniament, amb altres conceptes vinculats a l'epistemologia, com el *saber*, el *pensament* o la *creença*.

El *saber* és el coneixement de veritats. Bertrand Russell (1872-1970) defineix aquest concepte com "*la classe de*

*coneixement que s'oposa a l'error, en el sentit del qual és veritat allò que coneixem*". Segons aquesta definició, el paradigma del coneixement de proposicions veritables és la ciència, el saber científic. El *pensament* és el conjunt d'idees que transiten per la nostra ment, però l'acte de pensar no té perquè generar coneixement. L'objecte del coneixement sempre és pensat i el pensament és l'eix de la filosofia del llenguatge verbal, ja que l'exterioritzem a través de les paraules. La *creença* és acceptar una proposició com a veritable, però això no vol dir que necessàriament ho sigui. Les creences no necessiten justificacions lògiques, sinó l'acte mateix de creure, que sovint respon a explicacions de caràcter psicològic. La *creença* és una actitud que també admet el dubte, l'opinió i la certesa.

Es pot afirmar que existeix un vincle entre el llenguatge (entès com qualsevol sistema de signes, que serveixi a l'ésser humà per a comunicar-se) i la cultura, perquè un llenguatge (verbal o no verbal) és un element fonamental de la cultura i especialment la parla (llenguatge verbal) estructura el pensament, íntimament relacionat amb la civilització. Russell considerava missió de l'intel·lectual la difusió d'un coneixement que habitui a les persones a la revisió de les seves pròpies idees i a la tolerància mútua.

Quan parlem de llenguatge, hauríem de dir llenguatges, els quals generen les reflexions sobre la cultura i així la humanitat evoluciona. Per una banda, perquè cada vegada s'utilitzen més llenguatges per a més coses i d'una forma més rica a mesura que la humanitat va adquirint més coneixement. I per una altra, els llenguatges s'adapten als canvis de circumstàncies socials, polítiques, econòmiques en què es desenvolupa l'ésser humà. (13/9/11)